

"RDEČE STRAŠILO" ZOPET PLAŠI AMERIKO

'STRAŠNA ODKRITJA' PRED DIESOVIM ODSEKOM

Tudi zvezni delavski department je med osumljenci

Frey od A. D. F. pripoveduje Diesovemu preiskovalnemu odseku strašne storije o "rdeči nevarnosti" v Združenih državah. Organizacija CIO se mu vidi "rdeča" do mozga

Ko je začel poslovanje Diesov Kongresni odsek, ki je dobil našlogo, preiskati neameriške aktivnosti ali propagando v Združenih državah, se je pričakovalo, da se bo pecal v prvi vrsti s fašistično ali nacijsko propagando, o kateri je znano, da je precej na široko razpredena po deželi. Odsek se je res najprej pozanimal za to stvar, kmalu je pa pokazal, da ga bolj zanimajo ameriški komunisti in njihovo propagando delo.

'CIO je gnezdišče komunizma'

Pred odsek, kateremu načeljuje demokratski kongresni Dies iz Texasa, je bil poklican John P. Frey, načelnik kovinarskih strok Ameriške delavske federacije, ki je znan po svojem sovraštu do John L. Lewis, vodje CIO. Storije, ki jih je stresel iz rokava Frey, so tako fantastično rdeče, da jim je res težko verjeti. Po njegovem mnenju je CIO pravcato "gnezdilje komunizma" in vodstvo te organizacije kar mrgoli komunistov. Dalje je trdil, da so potom svoje Workers' Alliance dobili kontrolo nad zveznim gledališkim projektom (WPA), da so se vtihotapili tudi v unije A. D. F. in da so dobili pod svoj vpliv celo več zveznih vladnih uradnikov, zlasti v zvezneh delavskih departmentu. Slednjemu očita, da je zavrl deportacijsko postopanje proti californijskemu unionskemu vodji Bridgesu, ki je bil obdolžen, da je komunist (Zvezno sodišče je pred nedavnim odločilo, da pripadnštvo h komunistični stranki še ni zadosten vzrok za deportacijo inozemcev). Bridges je avstraliski državljan.

"Ali je greh, biti za mir in demokracijo?"

Na rešeto je prišla poleg drugih organizacij, o katerih se trdi, da so orodje komunistov, tudi Liga za mir in demokracijo. Ob tej priliki je izjavil član odseka Noah M. Mason (republikanec iz Illinoisa), da mu je znano, da je med člani te lige tudi osem visokih zveznih vladnih uradnikov. Ko se je pozneje te uradnike vprašalo, koliko je resnice v tej trditvi, je pet izmed njih priznalo, da so člani lige, dva se nahajata pa na počitnicah, in samo Mary Anderson, načelnica ženskega oddelka delavskega departmenta je dejala, da ni članica, nakar je pristavila: "Ampak jaz pri najboljši volji ne morem videti nič neameriškega v tem, če je nekdo za mir in demokracijo!"

Kam to vodi?

Preiskava komunističnih aktivnosti se še nadaljuje in se utegne vleči še nekaj tednov. Kaj vse bo odkrila, se še ne ve, toda po dosedanjem poteku sočet bi človek rekel, da je njen namen vzbudit predstode ne le proti komunistom, temveč proti vsem organizacijam, ki so količaj "rdeče" in liberalne; in nemara pripraviti tla za protidelavsko zakonodajo. Vsekakor pa človek upravičeno z ne-

(Nadaljevanje na 4. strani.)

POMOŽNA AKCIJA ZA ŠPANSKO LJUDSTVO

Medikalni biro odbora za pomoč španski demokraciji je sklenil podvzeti novo akcijo, da se pomaga žrtvam španske civilne vojne. V Španijo bo poslana ameriška ladja, ki bo pripravljala lojalistom 5 tisoč ton živil, mleka, oblačil in zdravil. V ta namen so bili izdelani lepi emajlirani znaki, ki se razpečavajo po 25c. S tem denarjem se bo financirala ta pomožna akcija, katero je odobrila in jo podpira tudi ameriška socialistična stranka. Ladja bo odplula proti Španiji meseca septembra.

Za akcijo se je zavzel tudi klub št. 1 JSZ v Chicagu, ki bo podvzel obširno kampanjo na zapadni strani. Na prijatelje napadenega španskega ljudstva apeliramo, da posežejo po teh znakih in tako pomagajo dobrimi stvari!

ganizerjev komunistične pridnosti ali prepričanja, "ki so ali so bili na plačini listi C. I. O.". Vprašan, ali lahko dokaze, da se ti ljudje res komunisti, pa je moral po ovinkih priznati, da takih dokazov nimata. Vzlic temu je šla njegova lista v arhiv odseka. Koliko so vredne Freyjeve navedbe, je pa jasno pokazala protestna brzojavka, ki jo je prejel načelnik odseka Dies od dveh katoliških duhovnikov iz Pittsburgha, ki sta odločno protestirala proti Freyevi trditvi, da je tudi John Brophy od CIO komunist. Omenjena duhovnika sta izjavila, da poznata Brophyja že vrsto let kot dobrega katoličana, ki nikdar ni bil komunist.

"Ali je greh, biti za mir in demokracijo?"

Na rešeto je prišla poleg drugih organizacij, o katerih se trdi, da so orodje komunistov, tudi Liga za mir in demokracijo. Ob tej priliki je izjavil član odseka Noah M. Mason (republikanec iz Illinoisa), da mu je znano, da je med člani te lige tudi osem visokih zveznih vladnih uradnikov. Ko se je pozneje te uradnike vprašalo, koliko je resnice v tej trditvi, je pet izmed njih priznalo, da so člani lige, dva se nahajata pa na počitnicah, in samo Mary Anderson, načelnica ženskega oddelka delavskega departmenta je dejala, da ni članica, nakar je pristavila: "Ampak jaz pri najboljši volji ne morem videti nič neameriškega v tem, če je nekdo za mir in demokracijo!"

Kam to vodi?

Preiskava komunističnih aktivnosti se še nadaljuje in se utegne vleči še nekaj tednov. Kaj vse bo odkrila, se še ne ve, toda po dosedanjem poteku sočet bi človek rekel, da je njen namen vzbudit predstode ne le proti komunistom, temveč proti vsem organizacijam, ki so količaj "rdeče" in liberalne; in nemara pripraviti tla za protidelavsko zakonodajo. Vsekakor pa človek upravičeno z ne-

(Nadaljevanje na 4. strani.)

ZAVEST DOLŽNOSTI JE ZMAGALA

Na sliki je član unije voznikov in ūferjev v Peorijski, Ill., ki je bil na piketni strazi tekmo hude popoldanske vročine. Fant je vročino še bolj občutil, ker je moral hoditi mimo misice, na katerih je stal vrč hladnega piva, ki ga je zapeljivo vabilo. Skuinjava si je izmislio podjetje, pri katerem je vrišla stavka. Ce bi se bil fant ustavil ter si začel gasiti šejo, bi s tem prekral državni zakon, ki določa, da morajo piketi na strazi brez prestanka korakati sem ter tja. Nasemu korenjaku je bilo to znano, zato je močno gledal pred se ter se požigal na kompanijsko pivo.

Japonske priprave Glas od s. Franka Zaitza

Urednik Proletarca, s. Frank Zaitz, nam je poslal iz Budimpešte, glavnega mesta Ogrske, dve razglednici, na katerih piše:

"Samo delavci na češkem se v centralni Evropi lahko postavijo s svojimi ustanovami. Tudi tu jih imajo in v Jugoslaviji, toda pa pastorke... Vzlic temu se pa delavske organizacije tudi tod postavijo bolj kakor ameriške. Na način Center pa smo mi lahko ponosni!"

*

"Položaj v Evropi ni nič kaj mikaven, posebno ne v teh deželah. Zbiram gradivo o življenju ljudi v teh deželah kjer koli ga morem. Do zdaj vse po sreči, razen običajnih nepričlik."

*

V pondeljek smo pa prejeli od s. Zaitza pismo iz Slovenije, v katerem javlja med drugim, da je njegov sotropnik Anton F. Zagar iz Waukegana nenadoma obolel na črevesju in da je bil prepeljan v bolnišnico v Kandiji na Dolenjskem. Zagar, ki je tam z avtom, je Zaitza in ženo vozil po Avstriji, Čehoslovaški in Ogrski, in v načrtu so imeli tudi potovanje v Dalmacijo, ki ga je bolezen prekrizala.

Francoski 40-urnik v nevarnosti

Francoski ministrski predsednik Edouard Daladier je imel v nedeljo radijski govor, v katerem je naglašal, da zahtevajo "obrambne potrebe dežele žrtvovanje 40-urnega delovnega tedna". Fašistične države, je dejal Daladier, se oborožujejo z vso naglico in brez ozira na delovni čas, zato bo morala tudi Francija "modificirati" zakon o 40-urnem tednu, da bo francoska vojna industrija kos svoji nalogi. Daladier je pri tem vztrajal, da ne zagovarja odprave 40-urnega tedenskega delovnika, temveč zgolj "modifikacijo" istega, da se bodo industrije, ki producira vojne potrebštine, lahko vrstile na 48-urno podlago. Pa tudi ostalim industrijam se mora to omogočiti "za slučaj potrebe".

Daladierjeva zahteva je bila politična senzacija dneva. Pomeni pa, da je premijer odločno stopil na stran kapitalistov, ki so od vsega začetka nasprotnovali 40-urniku, ki ga je uvedla vlada socialista Leona Bluma po stavkovnem valu l. 1936. Ker Daladier obenem zahteva, da se dodatne ure ne plačajo po sedanjih mezdih lestvicah, temveč mnogo nižje, je njegova zahteva izzvala hud odpor pri levicarskih strankah, od katerih je odvisna njegova vlada in možnost krize v Ljudski fronti ni izkuščena. Dva ministra, člana Socialistične zveze, ki je precej tesno povezana s Soc. stranko, sta že izstopila iz Daladierjeve vlade. In socialisti in komunisti razglabljajo o skupni kampanji proti Daladierjevi zahtevi. Oboji kontrolirajo 43 distotkov glasov v poslanskih zbornicah, ki je na počitnicah do jeseni. Daladier ima pa ta čas pooblastilo, ukrepati po svoji uvidevnosti.

Zblizanje z Ogrsko

Te dni so se sestali na Bledu v Sloveniji zuanji ministri držav male entante—čehoslovaške, Jugoslavije in Romunije—ter sklenili ponuditi Ogrski enakopravnost v oboroževanju, obenem jo pa povabiti, da sklene z njimi nenapadljivo pogodbo.

Štetje židov v Italiji

Italijanska vlada se pripravlja, da izvede štetje italijanskih židov, o katerih sodijo, da jih je okrog 44 tisoč. To bo prvi korak v Mussolinijevem posnemanju nemškega antisemitizma. Pri štetju bodo pomagali nacistični izvedenci, ki jih je poslal v Rim Hitler.

Sudetski naciji razgaljeni kot teroristi

MEDTEM KO HITLERJEVA PROPAGANDA PRETAKA KROKODILOVE SOLZE NAD "UBOGIMI, ZATIRANIMI SUDETSKIM NEMCI", PA SUDETSKI NACIJI IZVAJajo NAJGRŠI TEROR NAD NENACIJSKIM PREBIVALSTVOM

Hitler, v svoji vlogi "zaščitnika vseh Nemcev", že mesece niški upravitelji in delovodje so zvečine Nemci iz rajha, ki so odprt v nemški Henleinove stranke! Stavbinski podjetniki v teh krajih uposlujejo takisto izključno zidarje, ki imajo načinsko karto! Peščico nencijskih delavcev, katerim se je posrečilo ohraniti delo, pa henleinovski formani šikanirajo na vse načine, da bi jih prisili pustiti delo.

Delo samo za nacije!

V neki tovarni, ki je last prake Živnostenske banke, so člani Henleinove stranke! Stavbinski podjetniki v teh krajih uposlujejo takisto izključno zidarje, ki imajo načinsko karto! Peščico nencijskih delavcev, katerim se je posrečilo ohraniti delo, pa henleinovski formani šikanirajo na vse načine, da bi jih prisili pustiti delo.

V samomor in v blaznico

V nekem rudarskem mestecu blizu Egerja je mnogo sudetskih social-demokratov, ki so že leta brez dela. Nekateri so že šest let brezposelnji. Za tudi ni dela, ker niso naciji. Pa ne samo to—tudi nacijskemu terorju so vedno izpostavljeni. Od aprila dalje je ta teror tako narasel, da je več izmed teh ljudi poiskalo izhod v samomoru. Eden izmed teh nesrečev, ki je poskusil napraviti konec trpljenju s samomorom, a so ga rešili, je zdaj v blaznici.

Neprostovoljni pogrebci

V istem kraju so bili vsi delavci prisiljeni udeležiti se pogreba dveh nacijev, ki sta bila ustrejena v maju, ko sta hoteli pobegniti na nemško stran. Neki delavec se je uprl temu povetu, nakar so ga naciji takoj dolgo trpinili, da je od bolečin omedel!

(Nadaljevanje na 2. strani.)

PRIHOD DELEGATOV

Pretekli teden so zborovali v prostorih kolegija Vassar v Poughkeepsie, N. Y., delegati Svetovnega mladinskog konгресa, katerega se je udeležilo nad sto delegatov, ki so zastopali 57 držav. Namen te svetovne mladinske organizacije je, delovati za svetovni mir. Na sliki so štiri delegati ob prihodu, v New York in sicer (z leve na desno): Andre Hoschiller iz Francije, Renée Poy iz Indije, Garcia Aquero iz Južne Amerike in Max Joffe iz Južne Afrike.

Roosevelt oblijubil Kanadi "pomoč Združ. držav"

Pretekli teden se je mudil v Kanadi na prijateljskem obisku predsednik Franklin D. Roosevelt, ki je ob tej priliki govoril na vsečilišču Queens v Kingstontu, Ont., kjer mu je bil pododeljen naslov častnega doktorja pravosodja. Roosevelt je v tem govoru izrecno poudaril, da bi ljudstvo Združenih držav "njkad ne bilo pripravljeno mirno gledati, če bi kak druga sila ogrožala kanadsko neodvisnost". Njegove besede so vzbudile mednarodno pozornost in diplomati so začeli brž ugibati, kaj pomenijo.

Roosevelt je najprej poudaril, da "Amerika ni več oddaljen kontinent, katerega se ne morejo tikati ali mu škodovati spori onkraj morij", temveč do

volt blizu, "da se zanima za nas siherni generalni štab obkraj oceanov". "Naša ogromna sredstva," je nadaljeval predsednik, "živahnost naše trgovine in žilavost naših mož so napravili iz nas važne faktorje pri vzdrževanju svetovnega mira, če smo si le to želeli ali ne."

Nato je Roosevelt dejal, da bosta obe prijateljski deželi, Kanada in Združ. države nadalje delali na to, da se ohrani svetovni mir. "Ce bomo pa v tem upanju razočaranji, tedaj mi lahko zagotovimo drug drugega, da bo vsaj naša hemisfera (polobla) ostala mogočna trdnjava, kjer se bo lahko civilizacija nemoteno dalje razvijala,"

Rooseveltov kanadski govor je močno odjeknil po svetu, ker je ponovno potrdil, da on odklanja izolacijsko zunanjost politiko. Zato so se ga zlasti razveselili v Londonu, kjer so delovali, da je "nadaljnji dokaz, da želi predsednik uporabiti moralno silo Združenih držav za ohranitev miru", dočim vidi Francozi v tem govoru "dokaz, da so svetovne demokracije složne in pripravljene stati z ramo ob ram". V Washingtonu pa razlagajo predsednikov govor kot razstavljenje znanje Monroejeve doktrine tudi na Kanado, ki doslej ni bila vključena, ker je bila ob času trdnjave, kjer se bo lahko civilizacija nemoteno dalje razvijala.

Rooseveltov kanadski govor žav na ameriškem kontinentu. Toda Kanada je zdaj že dolgo samostojen dominijon z lastnim zunanjim uradom in diplomatskimi zastopniki v inozemstvu. Eno je videti gotovo: Kanadi ne grozi še noben vpad tujih armad in Rooseveltova obljuba je bila najbrž le svarilo fašističnim megalomanom, naj ne vtikajo prstov v zadeve deželi na ameriškem kontinentu. To je docela v skladu z njegovo politiko "prijateljskega sožitja med ameriškimi narodi", ki jo zagovarja. Kaj je pomenil ta govor z ozirom na položaj v Evropi in Aziji, je pa seveda ugnaka. Morda je bil to namig, da ima Roosevelt v mis

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75, za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz.
Business Manager: Charles Pogorelec.
Asst. Editor and Asst. Business Manager: Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.

Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864.

Nevarno trenje na Dalnjem vzhodu

Krvavi dogodki na Dalnjem vzhodu, kjer so se 11. julija začeli boji med ruskiimi četami, ki so se udarile za posest strategično važnih Čungufenskih višin, so presestili le ljudi, ki ne poznajo azijske zgodovine zadnjega pol stoletja; tisti, katerim je ta zgodovina znana, so že leta pričakovali ne le nekaj sličnega, temveč celo nekaj resnejšega — odprtvo vojno med Rusijo in Japonsko. Trenje, ki je privelo do tega 'obmejnega incidenta', ki je sicér začasno delno poravnano — a je začasno, dokler spet ne zagrimi —, je že stara reč. To trenje je povzročilo zadnjih 50 let nič manj kot pet vojen.

Leta 1895 so Japonci začeli vojno s Kitajsko ter jo premagali. Deset let pozneje, l. 1905. sta se udarili v Mandžuriji carška Rusija in Japonska; in slednja je spet zmagala ter se utrdila na azijski celini. L. 1919. so sovjetti pregnali iz Sibirije zaveznike. L. 1931. so Japonci zasedli Mandžurijo ter napravili iz nje podložno državo Mančuko. In pred enim letom so japonski generali napravili nov poskus, da prisilijo Kitajsko na kolonijo in jo spravijo pod svoj vpliv, kar se jim pa doslej niše posrečilo.

Rusija, kot azijska velesila, je seveda globoko zainteresirana v japonsko prodiranje na azijski kontinent. V tem pogledu se ruska azijska politika zadnjih desetletij bistveno ni spremnila. Za Rusijo je življenske važnosti, da se načrti japonskih imperialistov ne uresničijo, kajti to bi pomenilo v doglednem bodočnosti izgubo vzhodne Sibirije, kjer se nahaja tudi Vladivostok, edino rusko pristanišče ob odprttem morju, ki nikdar ne zamrzne. Tu se interes Rusije in japonskih imperialistov odprt križajo. V interesu Rusije je, da Japonska ne postane premočna na azijski celini, dočim japonske imperialiste in generali bode v oči ruska moč v Aziji.

Načrti japonskih imperialistov niso nobena tajna. Podvreči si hočejo Kitajsko in potem z njeno pomočjo izriniti iz Azije vsak tuji vpliv, tudi Rusijo. Njihov načrt dolča ogromno azijsko državo pod japonskim vodstvom, ki bi v doglednem času zavladala celemu svetu. Mussolinijev sen o novem rimskem imperiju je otroški v primeri z grandioznimi sanjam japonskih militaristov.

Prvi korak napram uresničenju tega megalomanskega načrta je bil napravljen l. 1905., ko so Japonci premagali Rusijo ter se utrdili na azijski celini. Svetovna vojna jim je prinesla Čingtau, ki so ga vzeli Nemcem. Največji korak v to smer je bila pa zasedba Mandžurije l. 1931.

V Moskvi seveda niso z veseljem opazovali tega japonskega prodiranja na azijsko celino; in svet je začel govoriti o 'neizogibnem spopadu' med Rusijo in Japonsko v bližnji bodočnosti. Toda Rusija se ni smatrala dovolj močno, da bi si upala tvegati vojno. Zato so v Moskvi molče požirali žalitve arroganti japonskih militaristov, se med tem z vso naglico pripravljali 'za vsaj slučaj' ter čakali, da se japonski militaristi usodno zapredijo v mreže svojih megalomanskih sanj. Zdi se, da so računali, da je čas njihov najboljši zavezničnik.

Ko so Japonci lani napadli Kitajsko, je marsikdo mislil, da bo sovjetska Rusija takoj napadla Japonsko ter jo skušala pregnati iz Mandžurije. Toda v Moskvi so vedeli bolje. Sovjeti voditelji so vedeli, da je bil položaj v Evropi preveč kočljiv za kaj takega. Poleg tega pa tudi doma ni bilo vse v redu... Zato so se spet odločili za politiko čakanja, Kitajski so pa pomagali indirektno — z vojnim potrebščinami. Mislili so si: Čim globlje zabredejo Japonci v kravjo kitajska mešanico, toliko šibkejši bodo in toliko lažji bo končni obračun z njimi.

Letos so se pa v Moskvi očividno počutili dovolj močne, da bolj direktno posežejo v to zadevo. Tako je prišlo do omenjenega 'obmejnega incidenta' in to v času, ko so se japonski generali pripravljali, da z ofenzivo proti Hankouvi zadajo Kitajski 'smrtni udarec', kar je jasno značilno. Ta 'incident' pa je bil Japoncem silno neljub, predvsem zato, ker imajo že polne roke opravka s Kitajsko, ki se je izkazala mnogo trši oreh za japonske zobe kot so mislili in ker vedo, da bi bila vojna na dveh frontah zelo tveganja stvarjanje. Zato so si japonski diplomati na vse kriplje prizadevali, da se 'incident' poravnava pri zeleni mizi. To je bilo vzrok, da so v Tokiju prvič odkar pomnijo postali dozvorni za diktate iz Moskve, ki je to pot pokazala izredno odločnost. Sledilo je premirje, ki pa sloni na sovjetskih pogojih, kar je hud udarec za ošabne japonske militariste, zlasti, ker je izguba prestiža v Aziji silno resna zadeva. In Japonski prestiž je bil s tem premirjem tepen.

Kako dolgo bo to premirje trajalo, je težko reči. Videti je, da si zaenkrat ne želi vojne ne v Moskvi niti v Tokiju. Sovjeti bodo najbrž skušali doseči svoj namen brez vojne — z 'obmejnimi incidenti', ki bodo držali Japonce stalno v strahu ter preprečili pošiljanje svežih japonskih divizij na Kitajsko. V Tokiju si pa ne upajo tvegati vojne na dveh bojiščih. Tam predvino vedo, da je sovjetska daljnovehodna armada dobro pripravljena. Tudi jim je znano, da je dobila trans-sibirsko železnicu svoj drugi tir in da je vojaško važna proga Bajkal-Amur že skoro dovršena. In nazadnje tudi vedo, da sovjetska bombna letala lahko dosežejo Tokijo v treh urah in pol...

Nadaljni razvoj tega trenja je odvisen od stališča Moskve, ki se mora ozirati na položaj v Evropi, in od japonskih gene-

MANEVRI ČEHOSLOVAKSKE ARMADE

BEGUNČKI IZ ŠPANIJE

To poročilo je napisal Argote, ravnatelj taborišča španških otrok v Basses-Pyreneesu.

Prepisal sem ga, da ga tudi vi čitate.

Iv. Vuk.

"Otroci iz Bilbava prihajajo!" kričijo vsi okrog mene. Hitro pripravljamo dobro, toplo kosilo. So že tu! To niso otroci. Živi okostnjaki so to, v malih očeh je polno strahu, ramena so spuščena, plašni so njih koraki. Polovica jih je tu — tri sto jih je!

V trenutku je videti teh tri sto otrok kot bi znoreli: kruh, kruh! S solzni očmi so navali proti kruhu, predmetu svojih sanj in hrepnenja. 'Kruh!' se sliši vokaliki. Nekateri med njimi se ne morejo znati, ne morejo verjeti. S prsti tipajo mehko sredico kruha, trga skorjo. Naglo, s polnimi ustii ga grizejo in ga požirajo s strastjo in radostjo. → Tudi zadnji so prišli. Prvi spuščajo nove naprej in jim mahajo s kruhom, ki ga drže v rokah. Videti je, da jih na ta način govore: mi smo rešeni, mi imamo kruh. S kruhom polnijo žepe.

Sredni skupne obdecine neka dekleca skriva večji kos kruha pod blizu.

"Delekica, zakaj skrivaš kruh?"

"To je za jutri", je odgovorila.

V kotu joče malček. Tudi on skriva kruh.

"Kako ti je ime, mal?"

"Antonio."

"Zakaj skrivaš kruh?"

"Za mamico!"

"Kje je mamica?"

"Ne vem."

In deček, zvit na klopi, obupno stiska svoj kruh.

Ti otroci gredo proti severu Francije. Stoj! Krik španskih otrok: kruh! ponovno odmena... dva otroka padeta; strašen krik, krik matere... v-gomili so v trenutku ugasnila vsa štiri srca male družine...

Nemčija ni pripravljena

V Nemčiji se ta čas vrše veliki vojaški manevri, katerih se udeležuje bližu poldrugega milijona mož in ki Evropo nemalo vznemirijo, v prvi vrsti zradi Čehoslovaške, na katere gleda Hitler s poželjivimi očmi. Toda Evropa se nemara vznemirja po nepotrebni. Če bo namreč Hitler poslušal svoje generale, potem bo pač pazil, da ne zaneti vojnega požara, ki bi nacijско Nemčijo naposled najbrž upepelil, kakor je vojni metež iz l. 1914-18 uničil kajzerjevo Nemčijo. Nemški generali so namreč ob tej priliki ponovno poudarili, da Nemčija ne more tvegati vojne, ker ji manjka izvezbanih rezerv in tudi municije. Ali jih bo Hitler poslušal ali ne, je pa sededa drugo vprašanje. Zadnja leta je že večkrat ignoriral njihove nasvete.

SUDETSKI NACIJI RAZGALJENI KOT TERORISTI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Tudi učitelji prizadeti

Učiteljstvu v nemških krajih se ne godi nič boljše. Kdor noče postati član Henleinove stranke, je na vse mogoče načine preganjан in strahovan. Socialističnim učiteljem, ki nočejo izdati svojega prepričanja, je sploh onemogočeno dejstvovanje v njihovem poklicu! Učenci, otroci demokratičnih staršev, ki ne prihajajo v šolo v nacijski telovadni uniformi, so izpostavljeni vsakovrstnim šikanam od strani henleinovskih učiteljev! Prebivalstvo mora bojkotirati socialistične in demokratične učitelje, ki se ne dajo zlomiti; v nekaterih krajih so jim zaprte celo trgovine in restavracije!

Sestradi socialisti

Poročevalci, ki pove, da je srečal v omenjenih krajih mnogo nemških social-demokratov in govoril z njimi, pravi, da je to zgolj nekaj primer, kako skrša Henleinov hitlerizem strelti odpornikov demokratičnih elementov med češkimi Nemci. Mož pravi o teh socialistih, da so bili bledi, prepadeni obravnavi in rdeče obrobljeni oči; vse na njih je govorilo o trpljenju in pomanjkanju, ki je njihov delež pod henleinovsko strahovlado. Tako se godi poštanim, demokratičnim delavcem v nemških krajih na Češkem že sedaj, ko se niso pod Nemčijo! Kaj šele lahko pričakujejo v slučaju, da se izpolni želja henleinovcev in pridejo pod Hitlerjevo oblast? Vprašaj, je odveč! Še hujši teror. Zato je pač iskrena želja silehernega zavednega delavca, da bi se Hitlerjevi nameni, ki jih ima s Čehoslovaško, nikdar ne uresničili.

Zupnik Hlinka umrl

Pretekli teden je umrl župnik Andrej Hlinka, vodja slovaških avtonomistov in hud namršnik češke hegemonije ali Marsikatere žrtv v času, energiji in tudi denarju, da se bo stvar vzdržala. In edino plačilo za vse to bo samo zavest, da so pomagali ustvariti nekaj potrebnega, dobrega in trajno vrednega.

Muslim, da se zavedajo, da je tako zavest največje in najvišje plačilo, ki ga človek more biti deležen za svoje prizadevanje. Mar bi se drugače hotel truditi za take in točo sličnih stvari, namesto da bi pozdravili ustvariti nekaj potrebnega, dobrega in trajno vrednega.

Ali smo bili tega veseli? To vprašanje se sliši, kakor če bi vprašali kmeta, ali ga veseli, da je bil njegov trud poplačan z obilno žetvijo! Vsakega delavca veseli, kadar vidi pred seboj sad svojega dela — sad, ki je bil vreden njegovega truda.

Pa pomen "Cankarjevega Glasnika"? Naš delavec je z njim preprečevalno pokazal, da se živo zaveda potrebe po izobražbi in hrepenu po lepih stvareh kot mu jih nudi tovarna in vaskdanje življenje. Obenem s tem pokazal, da ima trdno voljo, ustvariti si pogoje za lepšo bodočnost.

Družič je "C. G." zadela občutno vrzel, ki je zjala v naši kulturni zgradbi. Revija, kaščna je "C. G.", nam je bila nujno potrebna — ne samo tisto, da niso zmenili za klepete ter še z večjim veseljem. So potrebe, katerim dnevni tisk ne more zadostiti.

Velika zasluga "Cankarjevega Glasnika" — zasluga ljudi, ki so ga ustanovili — je tudi, ker je omogočil Etnin Kristjan. In ne da bi ga vprašali, smo rekli: Etnin Kristjan bo naš učenjak! Nasprotinci so sicer to priliko porabili za novo krični predsednik proti Etninu Kristjanu, skušajoč s tem škodovati naši stvari, toda naši napredni delavci in žene, ki so poznali E. Kristjana in njegovo delo, se niso zmenili za klepete ter še z večjim veseljem. So potrebe, katerim dnevni tisk ne more zadostiti.

Kot sem že omenil, so bili ustanovitelji Cankarjeve ustanove in tem "Cankarjevega Glasnika" naši napredni delavci in žene. Odborniki, člani in društveni zastopniki, vsi so delavci. Prvi in doslej edini predsednik organizacije, Louis Kaferle, je avtini delavec; podpredsednik, V. J. Gril, je bivši tiskarski delavec; prvi tajnik Milan Medvešek je strojni delavec, sedanji tajnik Louis Zorko je tudi delavec, sedanji blagajnik Joe Frančekin je kamnosek, pa drugi odborniki:

...

Zadnji teden smo poslali opomin vsem onim, ki jim je naročnina potekla.

Vse, ki ta opomin prejmejo,

prosim, da naročnino v kratkem obnovite, to velja še posebno za one, ki so prejeli že več opominov. Vsem, ki so prejeli že tretji opomin, bomo s prihodnjo številko list ustavili. Todej, vsi naročniki, ki si želite, nepretigano prejemanje lista, upoštevajte ta opomin. V slučaju, da naročnine ne morete takoj poslati in bi radi, da se vas z njo počaka, nam to sporočite.

IZ UPRAVNIŠTVA

JOACHIM BARCKHAUSEN—IVAN VUK:

DŽINGIS KHAN

Povest o mogočnem "Gospodaru sveta" in o njegovih vojnah v trinajstem stoletju v Aziji

(Nadaljevanje.)

Ko je zasedel Tarimsko kotlino in se malo ogledal, mu je padlo na um nekaj novega. Zamislil se je. Videl je namreč zelo važno trgovsko cesto, ki je peljala po tej kotlini in vodila z zapada na vzhod. Videl je neštete karavane. Zavonjala mu je svetovna trgovina. Spoznal je, kakšno vrednost bi za njegovo državo imela svetovna trgovina. Njegova dežela nima surovin. Manjka vsega na vseh koncih in krajih. Najbolj pa manjka orožja.

V teh dneh in tednih mnogo razmišlja Džingis khan. Ni mu bilo nepozzano, od kod dobivata Azija in Evropa najboljše orožje, ki ga svet premore. Dobro je vedel, da gre to iz Arapije in iz Mezopotamije. Kolikokrat je tehtal Džingis khan v svojih rokah damaščenka, ki jo je zaplenil nememu vjetniku. Čudovito jeklo. Upogljivo, elastično kakor pero, lahko kakor trstika; ostro, kratko orožje brez primere. Takšnega orožja ne more izdelovati nikdo drugi. Takšno orožje daje samo Damask.

Lahko bi si dal sicer tako orožje prinesi iz Damaska. Lahko bi ga kupili. Ali bilo bi to naravnost predzrno, skoraj nemogoče. Kajti v Arabiji in Mezopotamijo je dolga in daleka. In vsako pleme, ki je prebivalo na tej brezkončni trgovski cesti, je pobiralo carino. In na tej brezkončni cesti je prebivalo neštete plemen. Najesramnejši so bili Khitanci. Za poljedelstvo in živinorejo se niso kdo ve kaj brigali, kakor so delala to druga piemena. Ziveli so največ od carin in so ta sport sijajnrazumel in ga izborno opravljali. Damaščenka, ki je prišla slučajno tudi v Mongolijo, je radi te poti postala tako draga, da je skoraj ni bilo mogoče kupiti.

Džingis khan je dolgo premišljal. Ni mogel trpeti Khitancev. Bili so sicer istega mongolskega plemena, torej tudi Mongoli, ali zakaj njim lasten vladar? Kaj jim to treba? Zakaj dva mongolska cesarja? Džingis khan je cesar Mongolov in še kak tak cesar je nemogoč. Preveč kočljivo in nevarno bi bilo to. Ze to je bil dovolj važen vzrok, da je Džingis khan razmišljal.

In potem damaščenke?!

Khitanci niso sutii, da jih za njihovim hrbtom opazujejo najhitrejši jezdci Azije. Khitanci so jim kazali hrbit v njihove oči so neprestano imelo opravka z zapadom. Zelo so jih zanimali dogodki tam na zapadu. Tam je vladal šah Mohamed Khareski veliki, močno utrjeni in oboroženi državi. Njegova država se je razprostirala od meji Indije do perzijskega zaliva, tja na obrežje Črnega in Kaspijskega morja, od Arapije do Aralskega morja in do zapadnih pobočij Pamirja.

Ves islamski svet, takoreč, je bil pod njegovim vladarstvom. Turki, Perzijci, Arabci so imeli eno vero. In ker je tista vera fantastična ter je neprestano vzgajala svoje verne in najboljše v strašne vojaščake tiste dobe, je delala čudeža na bojnih poljanah in zmagovala, zmagovala. Pravi vladar Islama je bil sicer kalif, ki pa je sedel ves nerazpoložen v Bagdadu in ni imel besede. Resnični vladar je bil šah Mohamed. Mogočen in nečimern človek. Nosil je mogočno ime "Senca Allahova" in "Lev Islama".

Bili sta torej dve veliki državi, ki so ju delili le šibki Khitanci. Jasno je bilo, da bosta nekega dne trčili skupaj s strašnim sunkom: Džingis khan in šah Mohamed — plem: narod in religije. Oba kontrolirata važne trgovske ceste, khan na vzhodu, šah na zapadu. Če bi se kateri od njiju kdaj naveličal trgovine in bi oviral promet, mora drugi propasti.

Džingis khan premišlja in postaja slabe vojne. Šah zahteva neznošno visoke carine za vsako blago, ki gre na vzhod. Za njim pa zoper Khitanci še enkrat in še strašnejše carine za isto blago. In Džingis khan mora plačevali. In zato se vedno hujše jezi.

Potreboval je orožje. A da bi kupil to orožje v Damasku za zlato, niti ne pomislja. Mora ga dobiti cenejšo. Njegove hladne oči postajajo trde. Natančno si ogleduje Khitance. Zelo so topoglavli. Ne razumejo svojega položaja. Nič jim ni mar, če se šah in Džingis khan jezita. Z usodo eleganco sede med dvema stoloma. Ali nič jih ne skrbi.

Tud star cesar Kitancev ga vedno lomi. Nekoga dne je na cesarski dvor pridirjal smrtni sovražnik Džingis khanov, sin prema-

ganega kneza Naimana, Gušlug. Nagovarjal ga je, da bi cesar Kitancev organiziral vojno zoper Džingis khana. In ker je bil Gušlug njegov vazal, ga je stari cesar moral sprejeti. Dal mu je celo svojo hčer za ženo. Ali več ni hotel storiti, o organizaciji vojne sploh ni hotel niti razgovarjati. Džingis khan mu je bil preveč skrivosten. Neče se mu zameriti. Ni si upal zaščititi svojega vazala in Džingis khanu sporočil, da ne dovoli vzeti dežele vatalu.

Gušlung je bil razočaran. Če stari cesar neče, mora izginuti. Skoval je zaroto in slabič cesar je bil, kakor bi pogledal na sonce, odstavljen. Gušlung je bil vladar v državi.

Na zapadu je šah Mohamed naenkrat pogledal radovedno in začudeno, kaj se je zgodoval.

Na vzhodu si je Džingis khan privezel kajo močnejše.

Ves položaj se je naekrat spremenil. Džingis khanu je bilo jasno, kaj se je zgodoval in mu je bila vsa ta reč priprosta. Stara, ugledna dinastija Kitanovec je premisnil. Zdaj nima nikdo več pravice, da bi bil še poleg njega cesar Mongolov. Najmanj pa pritepel, premaganev, kakšen je Gušlug. In ta reč je nujna. Kajti Gušlug se pripravlja s svojimi jezdci.

Kakor hitro je Džingis khan izvedel za to, je vstal. Razmišljevanje je končano. Njegov sklep je storjen. Vse je pripravljeno. Napočil je čas in niti minute se ne bo čakalo.

Stafeta najboljših in najhitrejših jezdecev je drvela v Korejo, kjer je general Džebel tako za šalo z najboljšimi divizijami vojeval. General se je kar vzpel v streminah, ko je slišal poročilo. Drvel je s pravljicno brzino preko polovice Acije. Njemu in njegovim jezdecem je bil vojni pohod edina zabava, edini sport. Kakor nekakšna armada pošasti, jezdci apokalipse, ki ne vidijo ničesar, se ne ozirajo ne na levo ne na desno, jezdijo dan in noč, noč in dan... tako so jezdili. In preden se je mogel Gušlug obrniti, so mongolski jezdci stali na meji njegove države.

Na drugi strani, na zapadu, je izvedel šah Mohamed, da Mongoli nastopajo, da si namegravajo državo Kitancev ogledati pobliže. In premeteni vladar se je naenkrat spomnil, da se je sicer večkrat moral jeziti na Kitance, ali je vsekakor tudi nekoliko krvno povezan z njimi in ne sme kar tako gledati. Kaj će bi posredoval. V takih slučajih odpade vedno nekaj v korist posredovalca.

Tako se je lotil dela. Stopal je v stik z Gušludem in se z njim pregovarjal, da treba vsekakor spoštovati staro dinastijo. Pregovarjal je tudi z odstavljenim Kitantom. Bil je tako spretan, da je vse pomešal, tako da se napold že nikdo več ni spoznal iz vsega spora. Z orientalno vlijednostjo in z rožnatimi govorji je legal na desno in na levo. In ko že zares nikdo ni vedel, kako in kaj, je nenadoma prikarakal z vojsko in zasedel vso državo do reke Syr Darje.

Khitanci niso vedeli, kaj bi. Gušlug sam je strmel ves presenečen proti vzhodu, od koder se je v tihih nočeh slišal topot mongolskih konj. Bil je v kleščah. S stisnjениmi zobmi je šahu Mohamedu moral priznati nepravilno zasedbo svoje države.

Džingis khan pa je med tem že zasedel vso ostalo državo Kitancev. Če bi ne bilo teh dogodkov, bi mu tako lahko gotovo to ne šlo izpod rok, kajti pokoriti hrabro kitansko ljudstvo ne bi bilo lahko. Imel je srečo. Pomagal mu je Gušlug sam, ne da bi se tega zavedal in hotel. Gušlukova žena je bila namreč pravkar spreobrnjena kristjanka-nestorijanka. In še prav fanatična. Samo eno misel je imela. Uničiti vse nekrščanske religije v državi. Gušlug je moral delati, kar je ukazala. Kajti njegova žena je bila hči prastare kitanske dinastije.

In to je bilo treba upoštevati. Začelo se je versko preganjanje. Dodači verskega preganjanja sploh niso poznavali in ljudstvo je bilo vse iz sebe od strahu. Grozovit prizori so se odigravali. Muftiji so bili pred moščjami kržani, budistični duhovniki so bili živi na grmada sežigani. Krik groze je letel po vsej državi in nekaj tednov je v resnicu ta krščanska cerkev gospodovala.

(Dalje prihodnjič.)

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Zbral Charles Pogorelec

V zadnjem izkazu "Agitatorji na delu", ki je bil priobčen v predzadnji številki lista, so odnesli krono z najvišjim številom naročnikov: Tone Zornik iz zapadne Penne, Leonard Alpner iz Milwaukeea, Wis., Chas. Pogorelec iz Chicaga, Ill.

Walsenburg, Colo. — Edw. Tomšič nas je obiskal v uradu, ko se je pred kratkim mudil na seji gl. odbora SNPJ v Chicagu. Prinesel je 4 naročnine ter obljubil, da se v kratkem zopet oglašlja.

Cleveland, O. — John Bozich je postal 11 naročnin, Jen-

nie Dagarin pa 6. Giblje se tu-

di v "metropoli", čeprav pola-

goma.

West Aliquipa, Pa. — Naš

star znanec Bartol Yerant se

je zglasil s 6. naročninam ter

z obljubo, da "se še vidimo".

Willard, Wis. — Mike Krutz

je postal še eno naročnino. Na

"muhi", pravi, pa jih ima še

več.

Sygan, Pa. — Pa tudi naš s.

Lorenz Kaučič je še vedno na

delu. Poslal je spet 1 naroč-

nino.

Blaine, O. — John Vitez je

postal 2 naročnini in v kratkem

ji bo še nekaj, pravi.

Oglesby, Ill. — Tone Udovič

je pred kratkim zglasil v u-

radu ter izročil novce za 8 na-

raročnino ter naročil znamke za

klub št. 3 JSZ.

Detroit, Mich. — Naš dobro

znani agitator Janko Zornik je

zadnji tened poslal 2 naročni-

nino. John je "old stand by", ki

ga ne odnese vsaka sapica.

Pravi, da bo tudi za oglase v

koledar naredil kolikor največ

mu bo mogoče.

Johnstown, Pa. — They say,

"you can't keep a good man down." Tak je naš John Rak,

ki klub temu, da je zaposlen

v svoji trgovini, še vedno najde

časa za agitacijo. Zadnji tened

je postal 2 naročnini.

Point Marion, Pa. — Anton

Zupančič je postal 2 naročnini ter

obračun z prodane izvode

Majskega Glasa.

Waukegan, Ill. — Martin

Judinich je zadnji tened poslal

4 naročnino. Ker ima precej

naročnikov potečeno naročni-

no, pravi, da namerava obiskati

vse v prihodnjih par tednih.

mo vedno delali, kakor piše ta Jauresov testament:

"Najvažnejše od vsega je stalna delavnost, neprestano prebujanje misli in zavesti. V tem in samo v tem imamo potrošto bodočnosti."

Velikega Jauresa priznava vsa republikanska Francija. Tako so danes bojevničke organizacije priredile veličasten sprevod, ki se je pomikal po pariških ulicah proti Pathénu, kjer počiva Jaures. Ker Francozom ni za velike statistične številke, temveč bolj za udejstvovanje v krogu prijateljev, v krogu "svojih", kakor se reče, imajo tudi več organizacij starih bojevnikov. Za današnji komemorativni sprevod je podpisalo oklic eno in dvajset bojevničkih organizacij, med katrimi so na primer "bojevnički v invalidi z Alp in pariškega okrožja", "federacija republikanskih rezervnih častnikov", "Seinski križ", "unija železničarskih invalidov zapadnega okrožja" itd.

Socialistične organizacije so priredile letos komemorativno proslavo 28. julija v dvoranji Wagram, v isti dvorani, kamor je l. 1914. sklical Jaures pariške socialiste na zborovanje, na katerem je hotel povedati in razjasniti stališče do vojne — pa ni mogel več govoriti, ker je na predvečer umrl mučenške smrti.

Veličastno okrašena dvorana v velikansko sliko Jauresa in s kipom njegovega prijatelja in sodelavca Guesda (izgovori: Ged) na odrvu, okrog katerega stoji socialistična mladina v uniformi — modra srajca in rdeča ovratnica. Orkester zaigrava Beethovenovo simfonijo, nato

Glavni govornik Paul Foure (izgovori: For), ki je strankin tajnik, je prebral rokopis zadnjega članka, ki ga je napisal Jaures tik pred smrtjo. Ta rokopis je ohranil stavek v tiskarni strankinskega časopisa. Dvorna sveto posluša zadnje Jauresove besede. Kot da smo v cerkvi... Nato pravi Faure: Mi vsi so danes, ob tej težki urki vprašujemo: "Kaj bi storil Jaures? Kakšnega mišljenja bil Jaures, kaj bi mislili Vauclain, Paul Lafarbie, Marcel Sembat in drugi, ki so nas vodili?" Toda žal, možje, ki jih vprašujemo, so umrli in sami si moramo odgovoriti. Nimamo pravice reči: Jaures in Guesde bi delala isto, kakor delamo mi... In-vendar. Ves čas smo delali in delamo v istem duhu... Ob tem zadnjem Jauresovem rokopisu, ki mi ga je prinesla verna roka in ki mu je mučenška smrt dala pomen testamenta, zatrjujem, da delamo in bo-

REZERVOAR REAKCIJE STA DANES ŽENA IN MLADINA

Oproste naj nam žene in mladina, če smo temu razmotrivaču napisali tako nevrijeden načrt. Kratko bo to razmotrivanje, ima pa

• • KRITIKUJOČA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE • •

KOMENTARJI

V govoru predsednika Roosevelta, ki ga je imel na kanadski univerzi v Kingstonu, Ont., so bile tudi sledeče besede:

"Mi ne smemo skušati preprečiti, da bi si naše ljudstvo ustvarilo svoje lastno mnenje z ozirom na razbrzданo brutalnost, z ozirom na nedemokratično regimtacijo, z ozirom na mizerijo, v katero se peha šibka ljudstva, ali z ozirom na sprejetje osebne svobodobocene."

Prav radoveden sem, ali so naši "prijetljivi" klerikali in napol klerikali v Clevelandu in drugod prečitali te besede ter si jih zapomnili ali ne. Ti ljudje so namreč že večkrat pokazali, da bi nam silno radi preprečili, ustvariti si lastno mnenje na primer o Španiji in Kini ter ga javno povedati. In predsednik Roosevelt je imel nedvomno v mislih tudi — Španijo in Kitajsko... Ali nam bodo razni Pirci, Debeveci in kaplani še nadalje odrekali pravico, katero nam priznava predsednik Združenih držav?

Predzadnji teden nam je bilo pa res dolg čas... Čakamo in čakamo, "Napreja" pa od nikoder ni... Nu, naslednji teden je pa spet razveseli naše oči, le da je bil nekam klavern, ko je moral pojasnjevati "težave", ki so preprečile redno izhajanje lista in o katerih pravi, da utegnejo se nekajkrat preprečiti redno izdajanje, dokler ne bodo srečno prestane, kakor upajo, da se bo zgodilo. Sodeč po tem opravilu, so nastale težave zlasti pri kolektanju potečenih naročnin. Potem takem list pač ne more biti tako priljubljen pri naročnikih, kakor so si domišljali v Pittsburghu. Nemara se jim je napoved začelo upirati neprestano izvajanje na levo in desno in netenje zdražb, kar je bilo najljubše delo "Napreja"... Ljudem se navadno oči le počasi odpirajo, ali navsezadnje se jim pa le odpro...

Dunajski naciji bi baje radi, da bi dobil Dunaj častni naziv "mesto borcev za svobodo". Njihova želja je odveč! Dunaj že nekaj let nosi ta častni na-

ZANIMIV DOKUMENT IZ L. 1848

V Trstu je izhajal l. 1848. časopis "L'Istra", ki ga je urejeval znani tržaški in istrski zgodovinar Peter Kandler. Bilo je to ravno v času prve ustanove v Avstriji in v času nenadnega in občutnega dviga Trsta, zlasti na gospodarskem polju. Vse mesto je takrat živilo v mrzličnem razvoju in gibanju in so se le redki še zavedali pravih vzrokov tega naglega ozivljenja v mestu, ki ga je povzročila prosta luka in promet. Nacionalo takrat še ni bilo videti nikakih nasprotstev, zlasti ne ostrih. Da je to res bilo tako nam poleg številnih drugih dokumentov kaže tudi ta, ki ga je napisal vgori imenovanem listu Kandler sam in pravi: Vzdrževanje tega mesta kot tržiča središča Evrope je naloga ljubezni te zemlje, kateri mora biti vse ostalo družno." (25. marca 1848.)

Zanimivejši pa je drugi dokument, ki ga je objavila "L'Istra" malo kasneje. Gre tu za resolucijo, ki jo je sklenil prvi državni zbor v Frankfurtu na svoji seji 31. maja 1848. in ki jo je Kandler priobčil v svojem listu v starih jezikih in sicer po tem vrstnem redu: v italijansčini, nemščini, slovenščini in hrvaščini. Prinašamo dobesedno slovenski prevod te resolucije, tako radi prevoda samega in značilnosti tega, kakor tudi radi njegove vsebine. Prečudi se glasi:

— Ustavni zbor germanske države je v svoji očitni snidbi 31. velika travna z enim gla-

ziv, podelilo mu ga je svetovno demokratično mnenje, prislužili so mu ga pa dunajski socialistični delavci, ki so na dunajskih barikadah padli za avstrijsko svobodo, kateri je tedaj klerikalec Dollfuss s svojim napadom na socialistični Dunaj izkopal grob!

★
Medikalni biro odbora za pomoč španski demokraciji je na delu, da se pošlje španskim lojalistom ladjo s 5.000 tonami živil, oblačil in zdravil. V ta namen je izdal lepe emajlirane znake z belim križem v modrem polju in z ladjo pred križem (križ je znak zdravilstva, ladja pa predstavlja prihajočo pomoč), ki se prodaja po 25c. Ker gre za dobro stvar, priporočamo našim čitaljem, da po možnosti posežojo po teh znakih.

★
Reakcija nikdar ne počiva! To je bilo ponovno dokazano teden v Franciji, ko je premier, socialni radikale Daladier sprožil zahtevo po odpravi zakona o 40-urnem delovnem tednu, ki je bil sprejet pod vladom socialista Bluma l. 1936. Daladier opravljajo to zahtevo z "obrambnimi potrebami", kar je pa le pesek v oči. Francoskim kapitalistom je bil ta zakon vse od začetka trn v peti in Daladier skuša z golj izkoristiti v njihov prid napeto politično situacijo v Evropi. To je vse. In francoskim delavcem je to gotovo znano.

★
V Italiji bodo v kratkem začeli šteti svoje žide, ki jih pride okrog tisoč na milijon Italjanov, torej ne predstavljajo nobene nevarnosti, da bi v dohlednem času "pogoltnili" italijanski narod. V opravilu tega posnemanja Hitlerjevega antisemitizma pravijo v Rimu, da je Mussolinijeva želja, s prepovedjo ženitve med pritudnikri različnih plemenc preprečiti, da Italijani ne postanejo rasna mešanica. Toda Mussolini je prepozen. Italijani so že mešanica, saj so se v zadnjih tisočletjih mešala in križala v Italiji različna ljudstva pa tudi plemena... Današnji Italijani so sad tega križanja...

Dr. Avg. Reisman:

Pri dr. Oto Bauerju v Brnu

Spomin na zadnji obisk

Lansko leto me je vodila pot v Prago. Moral sem tja preko Dunaja in Brna in sem zato skenil, da med potjo običsem v Brnu tudi avstrijskega emigranta, urednika "Kampfa" in "Arbeiter-Zeitung", nedavno umrela sodruga dr. Otto Bauerja.

Ta obisk smo sicer prijavili že v naprej iz Maribora. Radi svoje "previndnosti" pa sem še iz Dunaja sporočil Otto Bauerju, da pridev Brno ta in tadan.

Naslednje jutro sem v skorjo praznem brzovlaku hotel proti Brnu in se veselil trenutka, ko bom mogel govoriti s pisateljem iz "Kampfa", kjer so mi njegovi temeljni članki od številke do številke večali občudovanje njegovega obsežnega znanja, čudovitega spomina in krasnega jezika. Vratar zadružnega doma "Včeče" mi je brez nadaljnega pokazal pot v 5. nadstropje, kjer je takrat bil Otto Bauer s kadrom svojih ljudi, med katerimi me je posebno ganljivo sprejel tudi — domaćina — bivši šef-urednik dnevnika "Arbeiter-Wille" iz Graza, v skromni sobici, kjer mu je ravno stregla, bolniku, ljubezni soproga. Zelezna postelja, omara, miza in menda dva stola. V sosedni sobi so breneli pisalni stroji in se menjavali obiski.

V čakalnici sem našel še nekaj znancev iz Graza. Domotajo je ležalo v očeh vsakega in vsi že tedaj v obnošenih oblikah, s sledovi težkih dni na čelu.

Oto Bauer je imel ravno dolgo konferenco, ki je pomenila novo preizkušnjo, novo razočaranje. Avstrija je začela kokerirati s Čehoslovaško in prvo plačilo bi naj bilo žrtvovanje avstrijskih emigrantov, ustavitev vsakršnega njihovega delovanja. Pisane emigrantske "Arbeiter-Zeitung" in "Kampfa" zaslepiljenim dunajskim sovražnikom delavstva seveda ni bilo všeč, posebno ko so kljub zastraženim mejam prihajali ti

di, mi je bilo tesno: njegovo lice je bilo razorano, oči razbolele pogleda, oblike — da sem moral pred njo umikati oči. Mož, ki je tako ogromno delal, toliko storil in pretrpel z najglobljim znanjem, ki se je v februarjih dneh boril z ljudstvom na barikadah proti Feyovim kanonom, pa mora živeti tam v pusti sobi petega nadstropja, medtem ko pripravlja njegovi preganjaci toriču udeležje. Ob prilikl vam bom poset vrnile. Torej na svidenje na seji v petek večer! — Tajnik.

(Iz "Del. Politike".)

O volitvah

Bridgeport, Ohio. — Ohijske primarne volitve so za nami in gov. Davey je propadel. Jaz sem bil presenečen, ker sem bil prepričan, da bo Sawyer pogočel. Davey je imel namreč tako dobro organizirano kampanjo, kakor še nobeden governer pred njim. Za njim so stale vse nazadnjaške sile v državi in vprezeli so bili vsi državni službenci, da so delali zanj. Kar ga je pa vzliz temu pokopal, je bil njegov nastop v ježklarski stavki, katero je pomagal razbiti s pomočjo državne milice. Zato je bil poražen ravno od industrijskih delavcev. Davey je dobil večino glasov v 67 izmed 88 okrajov, dočim je Sawyer odnesel večino samo v 21 okrajih, kar je zadostovalo, da je prodrl, kajti v slednjih okrajih se nahajajo velika industrijska središča kot Cleveland, Akron, Cincinnati, Toledo in Youngstown, kjer so se vršili industrijski boji in ki imajo več glasov, kakor podeželski okraji, v katerih je zmagal Davey.

Torej so Daveyja porazili delavci, proti katerim je bil nastopal v stavkovnih bojih.

Delavstvo je s tem pokazalo, da lahko nekaj stori, ako je združeno. Seveda je vprašanje, ali bo Sawyer kaj boljši od Daveyja? Lahko bi bil, ampak tudi on je le kandidat kapitalistične stranke, vsled česar je težko biti optimističen. Drugače bi bilo, če bi delavstvo pokazalo enako solidarnost pri splošnih volitvah ter izvolilo prave delavskie zastopnike, ki bodo na glasovnici, če bodo dobili dovolj podpisov.

Potem bi lahko upravljeno pričakovani, da bodo dosegli, kar jim gre kot državljanom najbogatejše dežele na svetu. Mogoče pridev nekoč tudi do tega, kajti navezadnje bodo delavskie mese menda že vendar izpreglede.

Dne 13. avgusta so tukajnji listi prinesli vest, da bosta pričela obravnavati v kratkem dva premogorova, ki sta že dolgo

NEMŠKO TRANSATLANTSKO LETALO

časa zaprt, namreč Amsterdam 15. avgusta in Florence pa 22. avgusta. V slednjem dela tudi več naših ljudi. To je bila sicer vesela novica, toda naša dolina je še vedno hudo prizadeta, ker je še vedno zaprt veliki premogorov Stanley, v katerem je dedalo mnogo naših ljudi, poleg tega je pa še na stotine ljudi brezposebnih vsled zaprtih tovarn.

Joseph Snoy.

Seja klubu št. 1 JSZ

Chicago, III. — Seja klubu št. 1 JSZ bo v petek, 26. avgusta v Centru. Pričetek točno ob 8. zvečer, tajnik pa bo v dvorani v svrhu pobiranja članskih prispevkov in prispevkov za razne vstopnice že ob 7:30. Zeliti je, da se te seje udeleže vsi člani in članice, posebno pa še oni, ki so dalj časa zaostali z mesečnimi prispevkvi in pa oni, ki še niso poravnali vstopnic piknika 12. junija. Na dnevnem redu bodo tudi poročila delegatov državne strankine konvenicije. Torej, na svidenje na seji v petek večer! — Tajnik.

Piknik v Strabani

Strabane, Pa. — Gospodinjski odsek tukajnjega društva Postojnska jama št. 138 SNPJ, bo priredil svoj prvi letnji piknik v soboto 27. avgusta v Drenkovem parku. Za ples bo igral Boletov orkester. Piknik se prične ob sedmih zvečer. Članstvo, prijatelji in znanci so prijavno vabljeni, da se piknika udeleže. Ob prilikl vam bom poset vrnile. Torej na svidenje!

Mimi Pavčič.

"Zarjin" izlet

Cleveland, O. — Peveci in poveljnik v pariškem krematoriju poslavljajo ob njegovega pepla, so mogli reči le eno, kar sem viden že lansko zimo v Brnu: Tudi za moža tako močne energije, kot jo je imel Otto Bauer, vedno, bo tudi na "Zarjin" izlet zabavna prireditev in vsi prijatelji delavskega pokreta so vabljeni, da se ga udeleže. Prvi izletniki se bodo odpeljali ob 10. dopoldne. Kažipot: Vzemite Route 20 do mosta v Willoughby, tam krenite na Nation rd. do letališča, od tam pa vozite desno, dokler ne užrete napisa "Salvation Army", zoper zavijite na desno in v dveh minutah boste na mestu. Le glejta, France in Andrejc, da se tam vidimo! — Jos. Lever.

O volitvah

Bridgeport, Ohio. — Ohijske primarne volitve so za nami in gov. Davey je propadel. Jaz sem bil presenečen, ker sem bil prepričan, da bo Sawyer pogočel. Davey je imel namreč tako dobro organizirano kampanjo, kakor še nobeden governer pred njim. Za njim so stale vse nazadnjaške sile v državi in vprezeli so bili vsi državni službenci, da so delali zanj. Kar ga je pa vzliz temu pokopal, je bil njegov nastop v ježklarski stavki, katero je pomagal razbiti s pomočjo državne milice. Zato je bil poražen ravno od industrijskih delavcev. Davey je dobil večino glasov v 67 izmed 88 okrajov, dočim je Sawyer odnesel večino samo v 21 okrajih, kar je zadostovalo, da je prodrl, kajti v slednjih okrajih se nahajajo velika industrijska središča kot Cleveland, Akron, Cincinnati, Toledo in Youngstown, kjer so se vršili industrijski boji in ki imajo več glasov, kakor podeželski okraji, v katerih je zmagal Davey.

Torej so Daveyja porazili delavci, proti katerim je bil nastopal v stavkovnih bojih.

Delavstvo je s tem pokazalo, da lahko nekaj stori, ako je združeno. Seveda je vprašanje, ali bo Sawyer kaj boljši od Daveyja? Lahko bi bil, ampak tudi on je le kandidat kapitalistične stranke, vsled česar je težko biti optimističen. Drugače bi bilo, če bi delavstvo pokazalo enako solidarnost pri splošnih volitvah ter izvolilo prave delavskie zastopnike, ki bodo na glasovnici, če bodo dobili dovolj podpisov.

Potem bi lahko upravljeno pričakovani, da bodo dosegli, kar jim gre kot državljanom najbogatejše dežele na svetu. Mogoče pridev nekoč tudi do tega, kajti navezadnje bodo delavskie mese menda že vendar izpreglede.

Dne 13. avgusta so tukajnji listi prinesli vest, da bosta pričela obravnavati v kratkem dva premogorova, ki sta že dolgo

Vabilo na piknik

Cicer, III. — Društvo Sosedje, št. 449 SNPJ, Cicer, ponovno vabi prijatelje do zavoda na svoj piknik, ki se bo vršil v nedeljo, dne 28. avgusta, pri Valetinu Kobalu na Clarendon Hills. Da društvo ponovno prireja piknik, je vzrok, ker nam je dejč pokvaril prejšnje. Piknik se prične ob 12. opoldne. — Odbor.

Belgrad dobi olimpijski stadion

V zadnjem času je bil v Beogradu voditelj telesne vzgoje v Nemčiji. Sedaj pa je javlja, da bo beogradske olimpijske članske prispevki v prispevki za razne vstopnice že ob 7:30. Zeliti je, da se te seje udeleže vsi člani in članice, posebno pa še oni, ki so dalj časa zaostali z mesečnimi prispevkvi in pa oni, ki še niso poravnali vstopnic piknika 12. junija. Na dnevnem redu bodo tudi poročila delegatov državne strankine konvenicije. Torej, na svidenje na seji v petek večer!

"Rdeče strašilo" zopet plasi Ameriko

(Nadaljevanje s 1. strani.)
zaupanjem gleda na celo stvar. Kar se komunistov tiče, vemo brez te preiskave, da bi radi na vsak način zavladali nad ameriškim delavskim gibanjem; toda z njimi bo lahko obračunalo delavstvo samo, brez kongresnih preiskav in iskanja komunistov tam, kjer jih ni, n. pr. v zvezni vladi (kar daje sluttini, da utegne biti ta preiskava deloma tudi političnega značaja, kajti kongresne volitve so predurmi. Dies in člani preiskovalnega odseka so pa vse prej kot prijatelji Rooseveltove administracije in "new deal").

DR. F. PAULICH

ZOBOZDRAVNIK

Ordinira vsak dan razen srede od 9. zjutraj do 9. zvečer.

V nedeljo po dogovoru.

PHONE: CICERO 610

2125 SO. 52ND STREET

Romani, povedi, črtice in opisi

Poučne in znanstvene knjige

KNJIGARNA "PROLETARCA"

2301 South Lawndale Avenue, Chicago, Illinois

Pesmi, poezije, igre

Angleške knjige socialne in znanstvene vsebine

Romani, povedi, črtice in opisi

Ana Karenina, (L. N. Tolstoj), roman v dveh delih, 1087 str., broš. 4.00

Bacilli in bacilke, (Damir Feigel), humoreske, broš. 4.50

Beg iz teme, (ruski pisatelji), broš. 50c, vezana. 1.00

Bedakova ispodov, (Aug Strindberg), broš. 1.25

Ben-Hur, (L. Wallace), povest v dveh delih, broš. 1.75

Besi, (F. D. Dostoevski), roman v dveh delih, 758 str., broš. 2.00

Belgrajski biser, povest iz starih dñi, broš. 1.50

Bratje Karazamovi, (F. M. Dostoevski), roman v štirih delih, fina vezba, 1122 str. 5.00

Boj za pravico, (Fr. J. Milovšnik), povest, broš. 4.00

Boy, (L. Coloma), roman, vezan. 2.50

Božična pesem v prozi, (Charles Dickens), broš. 2.50

Belo noči—Mali junak, (F. M. Dostoevski), povesti, broš. 3.50

Bilko, (Marija Kmet), povesti in črtice, broš. 3.50

Cetrtik, (G. K. Chesterton), fantastičen roman, vez. 5.00

Cvetke, (Majar H.), šopek pravljice za stare in mlade, broš. 2.00

Ciganova osveta, povest, broš. 1.50

Črni panter, (Milan Pugelj), povesti in črtice, broš. 5.00

Dva svetova, (Ivan Molek), povest slovenskega priseljencev, broš. 5.00

Daj nam danes naš vsakdanji kruh, (A. Cerkvenik), povest, broš. 4.00

Decameron, (Giovanni Boccaccio, II. del, broš. \$1.25, vez. 1.50

III. del, broš. \$1.25, vez. 1.50

Deteljica, ali življenje treh kranjskih bratov, francoskih vojakov, (Janez Cigler), broš. 4.00

Deveti januar (M. Gorki), črtica in ruske revolucije, broš. 2.00

Don Corea, (G. Keller), roman, broš. 1.50

Dve slike, (Ks. Meško), broš. 1.50

Dronožec, (Karl Ewald), naravoslovne pravljice s slikami, vez. 1.50

Elizabeta, hči sibirskega jetnika, broš. 2.00

Farovika kuharica, (J. S. Baar), povest, broš. 4.00

Filozofska zgoba, (Alojz Jirasek), vez. 3.50

Francika in drugo, (E. Kristan) broš. 2.50

Francija in francoško ljudstvo, (C. Petelin), splošen zanimiv oris Francije in njenega ljudstva, broš. 5.00

Germinal, (Emil Zola), roman, 617 str., broš. 2.50

Glad, (Knut Hamsun), roman, broš. 7.50

Gadjie gnezdo, (Vl. Levstik), broš. 50c, vez. 7.50

Golem, (G. Meyring), roman, broš. 35c, vez. 5.00

Gospod Fridolin Zolna in njena družina, (Fr. Milčinski), vez. 3.50

Gremik Lenart, (Ivan Cankar), življenjepis otroka, broš. 6.00

Hija brez oken, (Tone Selškar), socialna povest, broš. 5.00

Hodži Murat, (L. N. Tolstoj), roman, broš. 4.00

Heptameron, (Marg. Valoiska), povesti, broš. 3.50

Humoreske, groteske in satire (Vl. Azov in Teffi), broš. 5.00

Izbujeni svet, (Conan Doyle), roman, broš. 8.50

Iz naših krajev, (Zofka Kveder), povesti, vez. 7.50

Igračke, (Fr. Milčinski), črtice, vez. 5.00

Jeromkin krog, (A. Koževnikov), povest za mladino s slikami, broš. 3.50

Jenny, (Sigrid Undset), krasen roman mlade umetnice, 376 str., broš. 1.75

Jug, (P. Chocholousk), zgodovinski roman, broš. 50c, vez. 7.50

Junk načaja časa, (M. J. Lermontov), povest, broš. 5.00

Jurkica Agičeva, (Ks. Sandor Gjalski), broš. 40c, vez. 6.00

Kandid, (Voltaire, posl. O. Zupančič), satiričen roman, brš. 8.00

Krištof Dimas, (Jack London), broš. 7.50

Kralj alkohol, (Jack London), povest, b. oš. 7.50

Knjige Cankarjeve družbe za 1932, zbirka vsebuje: Kolečdar in tri knjige fine povestne vsebine 1.00

Knjige Cankarjeve družbe za 1933, zbirka vsebuje: Kolečdar in tri knjige fine povestne, potopisane in zgodovinske vsebine 1.00

Knjige Cankarjeve družbe za 1934, zbirka vsebuje: Kolečdar in tri knjige fine povestne vsebine 1.00

Knjige Cankarjeve družbe za 1935, zbirka vsebuje: Kolečdar in tri knjige fine povestne, potopisane in zgodovinske vsebine 1.25

Knjige Cankarjeve družbe za 1936, zbirka vsebuje: Kolečdar in tri knjige fine povestne in poveštne vsebine 1.25

Knjige Cankarjeve družbe za 1937, zbirka vsebuje: Kolečdar in tri knjige fine povestne in poveštne vsebine 1.25

Knjige Cankarjeve družbe za 1938, zbirka vsebuje: Kolečdar in tri knjige fine povestne in opisne vsebine 1.25

Knjige Cankarjeve družbe za 1939, zbirka vsebuje: Kolečdar in tri knjige fine povestne in opisne vsebine 1.25

Knjige Cankarjeve družbe za 1940, zbirka vsebuje: Kolečdar, stric Tomova koča 2.50

Sreć, (Amicis-Miklavčičeva), kvg. vzdaji mladine, vez. 1.25

Kazaki (L. N. Tolstoj), zavkaška povest, broš. 5.00

Knez Sereberjanj, (A. K. Tolstoj), roman iz časov Ivana Groznega, broš. 1.25

Kreutzerjeva sonata, (L. N. Tolstoj), roman, broš. 4.00

Ljudske povesti, (Franz Kafka), broš. 5.00

Ljubljanski tipi, (Jos. Suchy), satirično-paholoki obrazi, broš. 5.00

Mod potniki in mornarji, (Bratko Kreft), potopisni fragmenti, broš. 7.50

Med padarji in zdravnik, (Jan Kočač), spomin iz svoje matere, broš. 7.50

Moje življenje, (Ivan Cankar), vez. 7.50

Momenti, iz spisov A. P. Čehova, (Ivan Prijatelj), broš. 7.50

Morski vrag, (Jack London), povest, broš. 7.50

Nova povest, (I. E. Tomic), povest, broš. 7.50

Občinski življek, (Anton Novacan), povest na Prešern, (Ernestina Jelovšek), broš. 6.50

Osečnik, (S. H. Vajnshtajn), satirična povest, broš. 60c, vez. 8.00

Tri povesti (L. N. Tolstoj), (Jetnik v Kavzatu, Starca, Koliko zemlje potrebuje človek), broš. 7.50

Tisk na fronto, (Danimil Feigel), vez. 7.50

Ulešspiegel in Lam Dobrin, junaka veseljaka iz dežele Flanderske, (Charles de Coster), junaka borbe fandrijev proti katoliški cerkvi, španški nadviši in nočnevočki inkviziciji, 551 str., broš. 2.00

Vitez iz rdeče hiše, (A. Dummas), roman iz časov francoske revolucije, broš. 50c, vez. 2.00

Upriski, (Ivan Lah), povest kmečkih uporov, vez. 6.00

V Ameriko in po Ameriki, (A. Kristan), broš. 3.00

Vitez je bil, jutri bo, (Hermann von Muhlen), pravljice za mladino, broš. 8.00

Otroška leta, (Maksim Gorki), povest, broš. 8.00

Mlada ljubezen, (Alojz Kraigher), roman, vez. 6.50

Na polju rave, (H. Stenkvicz), povest iz časov kralja Jana Sobieskega, vez. 6.50

Najava vez, (Anton Novacan), povest, broš. 7.50

Na krivih potih, (Žaljaki), broš. 3.00

Noč po izdaji, (Liam O'Flaherty), roman, poslov. O. Zupančič, broš. 1.75

Novale in Štice, (Milan Puget), zgodovinski roman, broš. 1.75

Oraci, (A. Cerkvenik), povest iz delavskega življenja, broš. 6.50

Otroška leta, (Maksim Gorki), povest, broš. 8.00

Ognjen, (H. Barbuse), dnevnik desetnike, vez. 8.00

Obisk pri slovenskih pisateljih in umetnikih, (Izidor Cankar), vez. 1.00

Obojenici, (Vl. Levstik), povesti, broš. 6.50

Oglasnica, (Fr. Zakrajšek), povest, broš. 3.50

Pertinčarjevo pomlajenje, (E. Kristan), sanjska povest, broš. 60c, vez. 1.00

Plat zvona, (Leonid Andrejev), novele, vez. 3.50

Prekletstvo, (Martin Anderson-Nexi), roman, broš. 7.50

Pravljice in pripovedke, (S. Kotnik), broš. 1.50

Priča ljubezen, (I. S. Turgejev), roman, broš. 6.50

Priča ljubezen, (I. S. Turgejev), roman, broš. 6.50

Papežinja Fausta, (M. Zevaco), roman, broš. 1.25

Po solnični Spaniji, (M. A. Nezo), potopis s slikami, broš. 4.00

Polem, (Emil Zola), roman iz vojske 1870-71, 549 str., broš. 2.00

Pleban Joannes, (Ivan Prelej), roman, broš. 6.50

Poleti, (R. Barbusse), dnevnik, broš. 5.00

Pasti in zanke, (L. S. Orel), kriminalen roman, broš. 2.50

Pikova dama, (A. S. Puškin), povest, broš. 2.50

Zapiski iz mrtve doma, (F. M. Dostoevski), roman, broš. 2.00

RUSSIA AND JAPAN MAKE TRUCE

After a month of fighting, the Russians and the Japanese have arranged a truce and will appoint a four-man commission, two Russians and two Japanese-Manchukians, with no outsiders, to decide just where the border lies. If the commission cannot agree, there may be further hostilities, or the matter might be referred to outside arbitration.

Russia has submitted to preceding Japanese border raids more tamely. This time, the preoccupation of Japan with its war in China probably made Russia feel more free to take a stiff stand. Then there was the certainty that if Japan were allowed to take an inch it would take a mile. There has to be some point at which an aggressor is stopped, if at all.

The effects of the truce are not confined to Russia and Japan.

Had the embroil led to a general war between these two countries, the war in China would have been very directly affected. The Chinese would have found it much easier to defend themselves or even to drive out the Japanese. As it stands, the Russians will no doubt continue to supply China with airplanes and munitions and perhaps with technical aid.

The farther Japan penetrates into China, the more difficult its problem becomes. Japan is nowhere in sight of a final victory as yet, and may never come in sight of it.

The truce between Russia and Japan will also effect events in Europe. It was predicted that the Nazis would invade Czechoslovakia about the middle of this month. With Russia busy on the border, this would be more likely to happen. It may happen anyhow, but the truce makes Europe breathe a little more freely, in the hope that the deliverance of Russia from war with Japan will bring pause to the Nazis. A little of the same determination which Russia showed toward Japan, shown toward the Nazis by the democratic countries of Europe, would stop them permanently.

Milwaukee Leader.

MAN'S WORST ENEMY

By W. CLARKE, M. D.

GREAT STRIDES MADE IN RECENT YEARS TOWARD CONQUERING THIS DREADFUL DESTROYER

For three hundred years syphilis was a great mystery. Its cause was unknown. The methods of treating it were unsatisfactory. The extent of its damage to the population was unsuspected. Then in the early part of the twentieth century a series of discoveries gave us accurate methods of diagnosis and effective methods of treatment. For the first time it was proved that many conditions previously unsuspected were, in fact, syphilis, general paralysis of the insane, and locomotor ataxia, for example, were shown to be syphilis.

More important, it became possible to diagnose syphilis definitely in the earliest stage. The germs of syphilis in the chancre and in the skin rash could be seen under the microscope by means of special equipment called the "dark stage." So patients who come with a suspicious sore can now learn promptly whether they have syphilis.

A blood test was perfected by which evidence of syphilis in the blood may be discovered. Many persons who have syphilis without any outward sign of the disease have germs which can be detected by this test. This leads the doctor to search carefully for syphilis and to make a diagnosis in cases that formerly were neglected until too late to save health or lives. There are now several blood tests, the best known to the public being the Wassermann test. Sometimes the blood of a person who is carrying a syphilis infection will not have this evidence, therefore, a negative test is not always proof that the person is free from syphilis. But even a very slight positive result is a pretty sure sign of trouble.

For two hundred years mercury had been used in the treatment of syphilis. It was sometimes beneficial, but it was not helpful in many cases and it causes many unpleasant symptoms of poisoning. With the discovery of Salvarsan (called 606 or Arsphenamine), Henry Ford had accepted the Grand Cross of the German Eagle from the anti-Semitic German Government on the occasion of his 75th birthday, crusading Comedian Izzy Iskovich, better known as Eddie Cantor, roared: "Mr. Henry Ford, in my opinion, is a damned fool for permitting the world's greatest gangster to give him this citation. Doesn't he realize that the German papers, reporting the citation, said all Americans were behind Nazism? Whose side is Mr. Ford on?"

FORD-HITLER

Informed that Motor Magnate Henry Ford had accepted the Grand Cross of the German Eagle from the anti-Semitic German Government on the occasion of his 75th birthday, crusading Comedian Izzy Iskovich, better known as Eddie Cantor, roared: "Mr. Henry Ford, in my opinion, is a damned fool for permitting the world's greatest gangster to give him this citation. Doesn't he realize that the German papers, reporting the citation, said all Americans were behind Nazism? Whose side is Mr. Ford on?"

Plain Common Sense

"If" automobile drivers used plain common sense there would be very few traffic fatalities. The common sense driver does not speed, try to beat traffic light changes or cut corners at fifty miles an hour. The common sense driver is a courteous driver, too, and Courtesy Prevents Accidents.

Japan and China have one thing in common—an undeclared war.

DIES COMMITTEE'S CHIEF TASK

The Communist party has been investigated before. The revelations of the Dies committee along this line are pretty much old stuff. It is hoped that the committee will not spend too much time in that way and neglect its real job, the investigation of the Fascist organizations.

The Communists have been at work in America ever since the World War. Gregory Zinoviev, as the head of the third international, had the Communists of all countries busily engaged in disrupting working people's parties and unions. It was the style to form cells or nuclei in trade unions and carry on secret work so as to capture these organizations if possible. This was called boring from within.

Zinoviev formed one cell too many. As he was desirous of bossing Russia as well as the third international, he formed a cell within the inner circle of the Communist party in Russia. Boring from within was approved Communist tactics except that it was considered quite outrageous to use those tactics on the Communist party itself.

Cells within all sorts of other organizations but no cells within the Communist party. That's where the ambitious Gregory overstepped himself and formed one cell too many. He was fired from the inner circle and also from the headship of the third international. This happened in the summer of 1926, over 19 years before he was shot.

The Communists went on trying to capture organizations throughout the world. They changed their methods somewhat in 1933, making them smoother and more hypocritical, but the still almost universal union sentiment is that their tactics are dishonest, disreputable and disintegrating.

The tactics of the Fascist organizations are even more so, and they apparently have ramifications which have not as yet been revealed. The Dies committee will not earn the gratitude of the American people unless it digs to the bottom of that mess.

Milwaukee Leader.

World Youth Congress

The second world youth congress convened at Vassar College, a non-sectarian women's college located at Poughkeepsie, N. Y., August 16, with delegates present from 52 countries.

The agenda included four main questions: Political and Economic Organization of Peace; Ethical and Philosophical Bases of Peace; Economical Status of Youth in Relation to Peace; International Role of Youth.

A very important gathering, completely ignored by the daily press, it can be seen that at least three-fourths of the program related to war and peace. Whereas the dumb statesmen who handled the World War and its aftermath should have bequeathed to the young people a world in which they could have devoted themselves to constructive and cultural pursuits, they must performe meet in world conclave to consider how to deal with problems of war, how to avoid it or what to do about it.

Like the Bird

Be like the bird that, halting in her flight,
On boughs too slight,
Feels them give way beneath her,
And yet sings
Knowing that she hath wings.

LAWS REGULATING WOMEN'S WORKDAY

Twenty-six states and the District of Columbia have regulated the hours of working women by providing for breaks in their employment periods. In the states that have industrial commissions the orders for rest periods, a day of rest and time for meals have been issued for specific industries or occupations, and have considered the special conditions that apply to each case.

FORD-HITLER

Informed that Motor Magnate Henry Ford had accepted the Grand Cross of the German Eagle from the anti-Semitic German Government on the occasion of his 75th birthday, crusading Comedian Izzy Iskovich, better known as Eddie Cantor, roared: "Mr. Henry Ford, in my opinion, is a damned fool for permitting the world's greatest gangster to give him this citation. Doesn't he realize that the German papers, reporting the citation, said all Americans were behind Nazism? Whose side is Mr. Ford on?"

Plain Common Sense

"If" automobile drivers used plain common sense there would be very few traffic fatalities. The common sense driver does not speed, try to beat traffic light changes or cut corners at fifty miles an hour. The common sense driver is a courteous driver, too, and Courtesy Prevents Accidents.

Japan and China have one thing in common—an undeclared war.

AN EVENING AT HOME

By JOSEPH DRASLER

Last night suddenly and unexpectedly I found myself confronted with a problem, the solution of which, to my surprise, resolved itself into a more arduous task than I had at first

rejected thoughts; they come back to us with a certain alienated majesty. Great works of art have no more affecting lesson for us than this. They reach us to abide by our spontaneous impression with good-humored inflexibility than most when the whole cry of voices is on the other side.

Else-morrow a stranger will say with masterly good sense precisely what we have thought and felt all the time, and we shall be forced to take with shame our own opinion from another."

How true these lines! How often we see our thoughts in the work of someone else herald as a great achievement! Yet, we ourselves, dismissed them simply because they were our own. Then, we are "forced to take with shame our own opinion from another."

Again he writes, "Whoso would be a man, must be a nonconformist. He who would gather immortal palms must not be hindered by the name of goodness, but must explore if it be goodness. Nothing is at last sacred but the integrity of our own mind.

Above you to yourself, and you shall have the suffrage of the world. I remember an answer which when quite young I was prompted to make to a valued adviser who was wont to importune me with the dear old doctrines of the church. On my saying, What have I to do with the sacredness of traditions, if I live wholly from within? my friend suggested,

'But these impulses may be from below, not from above.' I replied, They do not seem to me to be such; but if I am the devil's child, I will live then from the devil! No law can be sacred to me but that of my nature. Good and bad are but names very readily transferable to that or this; the only wrong, what is against it."

All too often we foolishly believe and allow ourselves to be guided by conformity. We plan accomplishment after the manner and style of others preceding us rather than making use of our own initiative.

Be careful of the terms "good" and "bad", both so easily applied and transferable. Explore first and prove to your own mind the "goodness" or "badness" of a thing before accepting it as such. Let the decision come from your own heart.

I read on and on, gainfully, till past bed time, turning in with this final thought—so many great men's minds between covers of books on shelves waiting for us to pause in our busy lives and listen to them.

Why don't we?

PEOPLE

While home in Nokomis vacationing, Al Rak, active young member of Social Study Club, the Pioneers and the Center, met with sad misfortune which not only ruined his vacation but still has him on crutches.

Al stretched quite badly a couple of ligaments in his leg in a fall from a ladder while doing some repair work.

I, from experience and you, perhaps, likewise, or else from imagination can know the painfulness of such an accident.

Al's home is at 2322 So. Avers Ave.

Returning home to Star City, West Virginia, from a trip through the West, Virginia Selak stopped in Chicago for a few days at the home of Charles and Ann Pogorelec.

An amiable, versatile young lady, well-read and interesting, Virginia's visits to our office were pleasant and enjoyable.

Her Dad is an old subscriber to Proletarec and the rest of our publications.

Remnants of Chicago's Great Blaze

Big, rugged lumps of iron, once hot molten metal halted in the melting process, can be seen on display in Chicago's parks.

Once tools and farm implements build for a purpose, hammers, crowbars, saws, picks, plows, etc., displayed on merchant's shelves, now resting in peace here in these jagged clumps of metal appearing at once like deep sea sponge formations.

Apparently stopped at a stage when all the iron melted into the mass had not yet completely melted, chains, bars, and iron handles, only partly dissolved are still plainly visible.

The terrific heat during the great Chicago Fire which burned to the ground most of what was at that time Chicago, of which these iron lumps are remaining relics, can be readily imagined.

Iron plows built for years and years service; the woodsman's axe made of metal that would cut through countless trees; tools of every description and for every purpose, all resting here so far from their destined purpose and all for naught.

Such are the ways of destiny.

J. D.

AMERICAN COMMISSION MAY BE A BOOMERANG

in this country. It would also find that if there is no labor relations act in England or Sweden, it is because collective bargaining is practically universal and they don't need one. These are the reasons we hazard a guess that the fruits of the investigation may cause American anti-labor employers to squirm—unless they should realize, from the investigation, how much better it is to have collective bargaining.

For, in both England and Sweden, labor unions are taken for granted, not only that, they are welcomed. The employers of those countries have worked with unions for so long that they prefer collective bargaining. They find it far more satisfactory than the non-union shop. If the commission does any investigation at all, it cannot help learning this disconcerting fact—disconcerting to American anti-labor employers—and if it brings back such information, will the faces of the Girdlers and their kind be red?

Thus the investigation may become a boomerang. And if the Girdlers and their type were wise they would follow it up by going in for bona fide collective bargaining.

Milwaukee Leader.

"IF"

"If" you drink, don't drive;
"If" you drive, don't drink.

"IF"

Anybody traveling through Austria can see for himself that the Austrian people are happy to be liberated at last.

That's official—it comes right from a Berlin government spokesman.

The interest of life lies largely in its contrasts: if a man finds life dull, it is probably because he has lacked the courage to widen his environment.

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTHROP

Sometime back Glenn Frank was President of the University of Wisconsin. Now, this University has a pretty good reputation of being a liberal institution teaching subjects which many Colleges and Universities would not accept. Furthermore, radical opinion at Wisconsin has always received a good hearing. One would judge that this was due to the tolerance of the instructors and certainly to the adherence of such a program by the President of the University.

Glenn Frank was let out of the Presidency upon demand of Governor LaFollette. Radicals voted for his dismissal. What the exact charges were, we do not know. But we do know one thing, that Glenn Frank cast around for awhile and then accepted the position of Chairman of the Republican Party. If it were not that the Republicans were completely discredited throughout the country and that the Party was hanging between life and death, we would say that Mr. Frank made a good move because Wisconsin has always hung on to the Progressive Republicans during all the years of the old LaFollette. But, to undertake the task of rebuilding the discredited Republican Party and to try to rebuild it in the fashion that Mr. Frank has attempted with lies and slander and bluff is simply more than the Republicans themselves can swallow.

If any of our readers are desirous of making an excursion trip to Detroit, Michigan over the weekend of September 3rd, 4th and 5th, they can do so by signing up with either Frank Groser or the writer and paying a \$1.00 deposit. To date, thirty-one people have already made their deposits for this trip. We still need four more to fill one bus but if enough others intend to go, we may hire two special busses. The occasion of the trip is the National SNPJ Day which is celebrated annually. A charge of \$4.00 shall be made for the round-trip.

It felt very good to see so many people use the ballina courts of the Slovens Labor Center last Saturday. The men were contesting for places as Chicago representatives at the National SNPJ Ballina Tournament which will be held in Detroit, Mich., over the Labor Day week-end. The surprising thing about the whole situation is that of all the noise the Tribune makes, the Republican results are very mediocre. Still, one can wonder how it is that the Tribune can have such a large circulation with so little truth printed in its many lines. What the working class really needs is a paper with half the circulation of the Tribune to offset the misrepresentations, lies, and bluff dished out by these powerful people.

What makes us speak about Republicanism is the die-hard attitude of Colonel McCormick and his Chicago Tribune scandalsheet and the manner in which they always abuse the truth and progress. This powerful capitalist mouthpiece is opposed to the C. I. O. because the Communists are supposed to rule it. It is opposed to all other free unions, including the A.F.L. when it does not need the A.F.L. to hinder the progress of a more genuine union organization. It is fiercely opposed to Russia, the Spanish loyalist's government, and fights social legislation and socialization with the great power of this organization. Right now the Tribune is pushing the candidacy of Lyons in the State of Illinois and it seems that Mr. Lyons does not get much of a reception but the Tribune gives him ovation but the ovation and publicity given at big sums of money. Mr. Lyons is now holding open air street corner meetings, something the old Republicans would never think of is colloquial.

Take, Receive, Accept—"Take" is the more general word; if may or may not imply a tender or offer of that which is taken. To "receive" is to take something that is offered or presented. To "accept" is to receive with assent or approval of the spirit or under the terms of the offer.

Rob, Steal, Rifle, Burglarize—All signify the taking of something without permission or consent. To "rob" is to take by force. To "steal" is to take in small quantities. "Burglarize" is to take, receive, accept.

Your English

Take, Receive, Accept—"Take" is the more general word; if may or may not imply a tender or offer of that which is taken. To "receive" is to take something that is offered or presented. To "accept" is to receive with assent or approval of the spirit or under the terms of the offer.